

Livskraft, barnvänlighet och hållbarhet - *med människan i fokus*

Malax kommunstrategi 2026–2030

Malax ligger rätt – och vi gör också rätta saker

I en tid som präglas av global instabilitet, säkerhetspolitiska utmaningar och drastiska klimatförändringar blir den lokala gemenskapen viktigare än någonsin. Här i Malax bygger vi trygghet genom att välkomna mångfald, ta vara på möjligheter och arbeta långsiktigt och hållbart i nära samverkan med våra grannkommuner.

Vi bygger vidare på tre teman: livskraft, barnvänlighet och hållbarhet – alltid med människan i fokus. Dessa teman ger utrymme för kreativitet och innovation och genomströmmar våra målsättningar.

De kommande åren sätter Malax kommun sin viktigaste resurs i fokus: människan. Vi placerar våra invånare i centrum – i dubbel bemärkelse. Vi bygger ett starkt centrum med ett levande torg. Ett torg där människor möts och där värme, trygghet och gemenskap får ta plats. Här skapas rum för möten mellan människor, företag, föreningar och kommun. Här formas idéer, samarbeten och framtid.

Från skärgård till skog, från byar till centrum – här möter det lokala det globala och formar en kommun där goda förutsättningar leder till nya möjligheter.

Tillsammans skapar vi gemenskap. Tillsammans skapar vi Malax.

Vision

BARNVÄNLIGHET

HÅLLBARHET

LIVSKRAFT

– med människan i fokus!

Malax kommun skapar
förutsättningar för
människor, företag och
föreningar att verka och
leva tryggt i Malax.

Värderingar

Följande värderingar lägger grunden för vårt arbete, våra prioriteringar och bemötanden:
Se människan, känn värme och upplev trygghet

Se människan

Vi utvecklar våra tjänster så att kvaliteten är hög och alla bemöts jämlikt och likvärdigt. Vi bygger processer som främjar delaktighet och säkerställer att invånare, medarbetare och samarbetspartners blir sedda och hörda.

Känn värme

Vi bygger en kultur där mångfalden välkomnas och gemenskapen stärks. Vi tar emot nya invånare med omtanke och tar hand om varandra. Vi skapar tillit, nätverk och mötesplatser. All kommunikation, service och samverkan präglas av värme och professionalism.

Upplev trygghet

Vi arbetar systematiskt för att skapa säkra miljöer, tydliga och transparenta processer och beslut. Vi stärker krisberedskap och kvalitet i verksamheten. Vi värnar om miljön och biologisk mångfald. Vi arbetar för diskrimineringsfri miljö, säkra trafiklösningar och hållbart byggande. Vi arbetar för trygghet som syns och känns.

Malax har ett starkt centrum

Målsättning

Malax utvecklar ett tydligt, levande och attraktivt centrumområde som stärker service, gemenskap och livskraft.

Åtgärder

- Planera och utveckla Yttermalax centrum så att, service och boende kan stärkas långsiktigt.
- Utforma och etablera ett torg i Yttermalax som en gemensam mötesplats.
- Utveckla biblioteket i Yttermalax till ett inkluderande demokratirum som främjar möten, kultur och dialog.
- Vi fortsätter att utveckla Pixne idrottscentrum och ser synergier med lokala konst- och kulturaktörer.

Vi skapar ett hållbart och tryggt samhälle

Målsättning

Malax stärker gemenskap, trygghet och delaktighet som grund för ett hållbart samhälle.

Åtgärder

- Stärka och samordna föreningslivet genom koordinering och utveckling av gemensamma plattformar, även i samverkan med lokala stiftelser.
- Utveckla kommunens arbete med krisberedskap för att stärka samhällets motståndskraft.
- Planera servicenätet långsiktigt och hållbart, aktuella projekt är Övermalax skola, Petalax daghem och Pixne idrottsområde.
- Fortsätta arbeta för aktiva invånare och stärkt välbefinnande.
- Byggande av trygga förbindelser för cykel och gång.
- Stärka kommunen som arbetsgivare genom god arbetsmiljö och flexibla arbetssätt.

Vi lägger grunden för starkt kunnande

Målsättning

Vi lägger grunden för framtiden genom att upprätthålla välfungerande småbarnspedagogik och skola.

Åtgärder

- Säkra tillräckliga resurser och kompetens i våra skolor och daghem.
- Ta fram och förverkliga en kvalitativ läskunnighetsstrategi.
- Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet är självklara teman i daghem och skola.
- Företagsfostran börjar tidigt – och vi stärker samverkan mellan skola, primärnäringslivet och näringslivet.
- Genom marknadsföring och en tydlig strategi stärks övergången till Gymnasiet i Petalax till minst 50 %.

Nya arbetsplatser skapas lokalt och når ut globalt

Målsättning

Malax skapar förutsättningar för nya arbetsplatser, grön omställning, innovation och lokalt skapande.

Åtgärder

- Utveckla och ta i bruk AI- och digitala lösningar som öppnar möjligheter för ny och flexibel service 24/7.
- Skapa bättre förutsättningar för befintliga företag att växa
- Bidra till att stärka samarbetet mellan lokala företag, tredje sektorn och regionala näringslivet för att skapa lokal sysselsättning, grön omställning och innovation samt nyetableringar.
- Möjliggöra nya former av kreativ och kulturell verksamhet genom samverkan mellan kommun, föreningar och andra kulturaktörer.
- Konsten bidrar till att synliggöra mångfald och skapa trygga och trivsamma miljöer. Konsten uppstår lokalt, men når ut globalt – Malax blir en del av Street Art Cities.

Malax är det självklara valet att bo, leva och verka i

Målsättning

Malax har en stabil befolkningsutveckling och livskraftiga byar. Vi är det självklara valet att bo, leva och verka i.

Åtgärder

- Skola och daghem upprätthålls nära invånare. Genom att främja smidiga trafiklösningar och kollektivtrafik är även den finskspråkiga grundläggande utbildningen i Vasa lättillgänglig.
- Ta fram ett skärgårdsprogram som stödjer boende, service och utveckling i skärgårdsområdet.
- Främja utvecklingen av hamnar och farleder.
- Kommundelarnas olika boendestyrkor lyfts fram.
- Koncernstyrningen stöder Malax bostäders arbete att öka tillgången till hyresbostäder.
- Främja mångfald och deltagande, bl.a. genom att införa diskrimineringsfria zoner och använda barnkonsekvensanalyser i beslutsfattandet.
- Integrationen av nyanlända utvecklas i Malax för att bli en positiv och välkomnande väg in i samhället.

Uppföljning och centrala mätare

Invånarantalet
minst 5 400

Resultaten i
TEAvisari
förbättras att nå
landsgenomsnittet

Koldioxid-
utsläppen minskar
med 80 % från
2007 till 2030

Kommunen
erhåller förnyat
erkännande
som barnvänlig
kommun av
Unicef 2027

Kommunens
ekonomi är i balans.

Uppföljning

Kommunstyrelsen gör en mellanutvärdering av kommunstrategin till fullmäktige under år 2028.

Program som stöder förverkligandet av kommunstrategin

- Verksamhetsplan för barnvänlig kommun 2025-26
- Velfärdsplan- och berättelse 2022-25 (uppdatering pågår)
- Personalsstrategi 2023-25 (uppdatering pågår)
- Jämställdhets- och likabehandlingsplan (uppdatering pågår)
- Program för hållbar utveckling 2021-25 (ska uppdateras)
- Beredskapsplanering 2026 (allmän del behandlas i kst 16.3.2026)
- Bostadspolitiskt program 2024-30
- Skärgårdsprogram (ska uppgöras)
- Kulturprogrammet 2021-30
- Verksamhetsprogram för fritidstjänster (färdigställs 2026)
- Program för främjande av gång och cykeltrafik 2025-35 (färdigställs mars 2026)

Bakgrundsmaterial

Megatrender

Megatrender är långvariga, omfattande företeelser som förändras långsamt, ofta kopplade till varandra och som inte ändras på ett ögonblick. Globala trender påverkar även lokalt.

Megatrender som vi tar fasta på är

- förändringar i befolkningsstrukturen
- digitaliseringen och AI
- hybridjobb och distansarbete
- hållbarhetskrisen/klimatförändringen
- utmaningar i familjers välmående, polarisering i välbefinnandet och hälsan, koncentrationsförmågan och det kreativa tänkandet minskar
- internationaliseringen t.ex. flerspråkighet och ökad migration i världen, ökad invandring till Finland
- urbanisering.

+ Styrkor

- Skärgården för boende, fritid och rekreation
- Öppen kultur och välkomnande lokalsamhälle med stark talkoanda
- Företagsamhet som ger dynamik
- Aktivt föreningsliv
- Flexibilitet i organisationen
- Tillgång till industri- och bostadstomter
- Goda fritidsmöjligheter, idrottsområdet Pixne
- Tvåspråkig kommun
- Utbud av offentlig konst och kultur
- Mycket välfungerande småbarnspedagogik och utbildning
- Sysselsättningsläget

+ Möjligheter

- Genom digitalisering förbättra och effektivera processer
- Befrämja en innovativ kultur i hela lokalsamhället
- Tät dialog och låg tröskel för kontakter med invånare, förtroendevalda och personal ger förankring
- Aktiv näringslivspolitik ökar skatteunderlaget
- Förnybar energi produceras i kommunen
- Utrymme att intensifiera samverkan och utveckla strukturer för klustersamarbeten mellan lokalt och regionalt näringsliv och kommunen/Vasek.
- Nya bostadsområden ger möjlighet till ökad inflyttning
- Förändringar tvingar fram nya arbetssätt och kan skapa möjlighet för nya branscher och utveckling
- Flyktingar och ökad arbetskraftsinvandring
- Klimatomställningen skapar arbete, energiklustret i Vasaregionen
- Föreningslivet reformeras för att verksamhetssätten ska tilltala unga

– Svagheter

- Brist på hyresbostäder i Ytter- och Övermalax
- Hyresbeståndet i behov av modernisering och uppgradering
- Ekonomin sårbar
- Kommunens organisation känslig för ekonomiska risker och rekryteringssvårigheter
- Ökat behov av expertkunskap är svårare att möta i en liten organisation
- Stor variation i befolkningsutveckling mellan olika kommundelar

– Hot

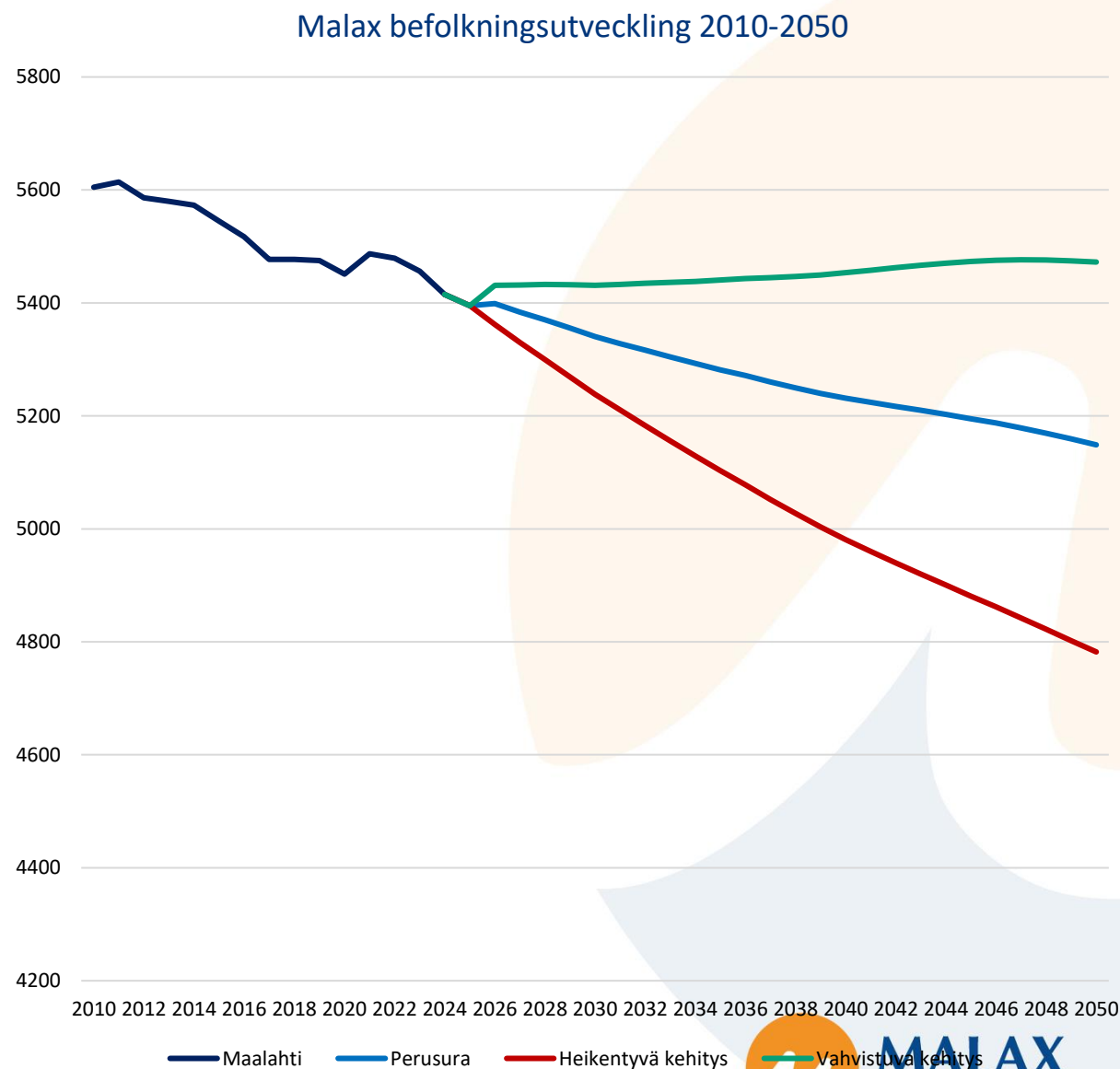
- Ökande skuldbörda och höjda räntor tränger ut finansiering av servicen
- Strukturiomvandlingen skapar ekonomiska utmaningar för kommunen, riskerar minska antalet arbetsplatser och närservice
- Konkurrens om kompetent arbetskraft försvårar personalförsörjningen
- Klimatförändringen
- Krig i Europa ger utmaningar även lokalt, flyktingströmmar, finansiell osäkerhet och höjda priser, brist på arbetskraft, försvårad handel
- Pandemier ger upphov till arbetskraftbrist, kräver ekonomiska och personalresurser
- Få eldsjälarna i föreningarna
- Att företag flyttar bort eller inte använder lokala underleverantörer
- Att invånare flyttar bort

Befolkningsprognos fram till 2050

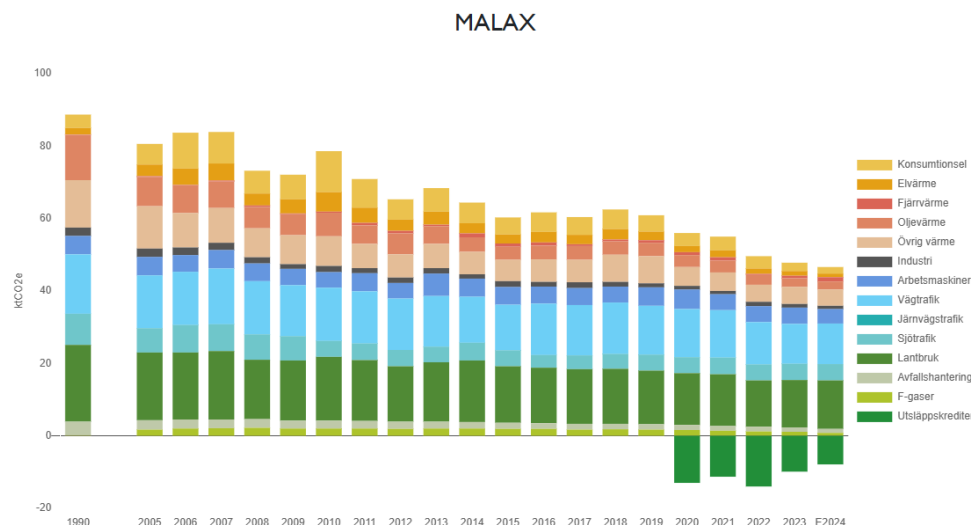
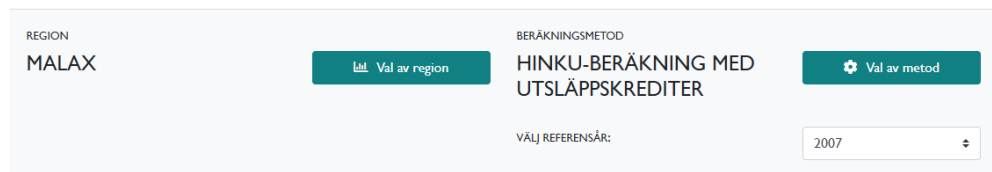
Figuren visar Malax prognostiserade befolkningsutveckling för 2010–2050 i tre scenarier.

- **Baslinjescenariot** bygger på en medellångsiktig modellering utan viktningar. Modelleringen ligger närmast strukturen för den tidigare faktiska utvecklingen.
 - I detta scenario kommer kommunens befolkning att minska med 270 invånare fram till 2050, dvs med 4,9 procent. Trots den negativa utvecklingen är den klart starkare än genomsnittskommunen.
- **Det förstärkta utvecklingsscenariot** betonar de starkare åren i den faktiska utvecklingen och beskriver en framtid där positiva förändringar sker i regionen.
 - I detta scenario kommer kommunens befolkning att öka med 60 invånare fram till 2050, dvs med 1,1 procent. Utvecklingen är klart starkare än genomsnittet för kommuner.
- **Det försvagade utvecklingsscenariot** betonar de svagare utvecklingsåren och beskriver en framtid där negativa förändringar sker i regionen, till exempel i den regionala ekonomin.
 - I detta scenario kommer kommunens befolkning att minska med 630 invånare fram till 2050, eller 11,7 procent. Utvecklingen är dock fortfarande starkare än genomsnittet för kommuner.

Källa: MDIs rapport, Malax kommun

Förändring i utsläpp i Malax

E2024 är förhandsinformation om växthusgasutsläpp för år 2024, vars beräkningsprinciper följer den allmänna praxis som gäller för ALas-systemet. På grund av det tillgängliga materialet är beräkningsmetoderna dock inte helt förenliga med den slutliga beräkningen. På grund av detta kan de slutliga resultaten, som ska publiceras under våren 2026, ändras jämfört med förhandsinformationen.

Källa: [SYKE - VHG-utsläpp i kommuner](#)

FÖRÄNDRING I UTSLÄPPEN — MALAX

ALLA UTSLÄPP

2007 - E2024

-54%

FÖRÄNDRING I UTSLÄPPEN — MALAX

UTSLÄPP PER INVÅNARE

2007 - E2024

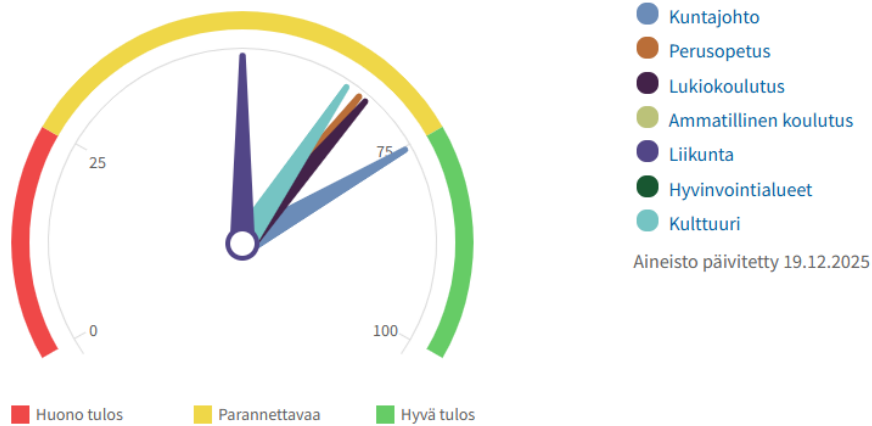
-53%

Kommunens totala utsläpp har förändrats med 2 % jämfört med föregående år. Jämfört med 2007 har de totala utsläppen minskat med -54 %. När kommunens utsläppsutveckling jämförs med det nationella genomsnittet (-46 %), har kommunens utsläppsutveckling varit mer positiv. Jämfört med genomsnittet för landsbygds kommuner (-37 %), har kommunens utsläppsutveckling varit mer positiv. År 2024, var de tre största utsläppssektorerna i kommunen Lantbruk, Vägtrafik och Sjötrafik. År 2024 var utsläppen per invånare 7.1 tCO₂e, vilket är högre än det nationella genomsnittet (4.7 tCO₂e per invånare). Sedan referensåret 2007 har utsläppen per invånare förändrats med -53 %. Jämfört med genomsnittet för landsbygds kommuner (-26 %) kommuner är kommunens utsläpp per invånare mer positiv.

TEAvisari

Kaikki sektorit : Maalahti 2025

Pisteet	Maalahti	Pohjanmaan maakunta	Koko maa
Kaikki sektorit	65	70	72
Kuntajohto	75	85	87
Perusopetus	66	66	64
Lukiokoulutus	67	68	69
Ammatillinen koulutus	..	61	66
Liikunta	50	69	69
Hyvinvointialueet	..	49	59
Kulttuuri	64	74	77

Kaikki sektorit : Maalahti

